

MN 14

HUMAN
SCIENCES
RESEARCH
COUNCIL

RAAD VIR
GEESTESWETENSKAPLIKE
NAVORSING

MANPOWER
RESEARCH
INSTITUTE

DIE VERMENIGVULDIGER VIR BUTTERWORTH EN UMTATA

INSTITUTE
FOR
MANPOWER
RESEARCH

NAVORSINGSBEVINDING * RESEARCH FINDING

INSTITUTE
FOR
MANPOWER
RESEARCH

001.3072068 HSRC
MN 14

COUNCIL
HUMAN SCIENCES RESEARCH

HSRC

BIBLIOTEEK
LIBRARY

NAVORSING
RAD VIR
GEESTESWETENSKAPLIKE

RGN

Klasnr./Class No.	Registernr./No.
001.3072068 HSRC	MN 14 39841/1

SUID-AFRIKAANSE RAAD VIR GEESTESWETENSKAPLIKE NAVORSING

RGN-BIBLIOTEEK
HSRC LIBRARY

DATA

VERVALDATUM / DATE DUE

1988-03-4				om.
				ING
				ef
				A
				4

Navorsingsbevinding nr. M-N-14

Kopiereg voorbehou

0004070000

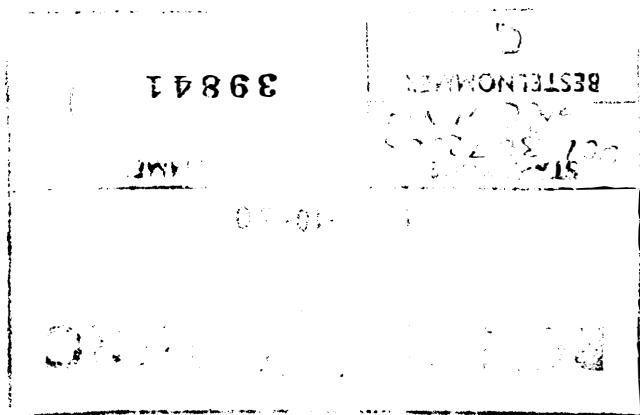
0013072068 HSRC MN 14

2844363866

107969

INHOUD

BLADSY

1	INLEIDING EN DOELSTELLING	1
2	DIE VERMENIGVULDIGER, 'N BEGRIPSOMSKRYWING	1
3	GEBIEDSOMSKRYWING	4
4	DIE METODE VAN ONDERSOEK	5
5	DIE STEEKPROEF	6
6	DIE INKOMSTE EN BESTEDINGSPATROON VAN DIE INWONERS VAN BUTTERWORTH EN UMTATA VIR MAART 1973	12
7	OORSPRONG VAN DIE GOEDERE EN DIENSTE WAT DEUR DIE INWONERS VAN BUTTERWORTH PLAASLIK AANGEKOOP IS	17
8	DIE ROL VAN BELASTING	19
9	BEREKENING VAN DIE VERMENIGVULDIGER	20
10	SLOTOPMERKING	21

TABELLE

BLADSY

5.1	VERSPREIDING VAN DIE ONDERSOEKGROEPE VOLGENS BEROEPSGROEP	7
5.2	VERSPREIDING VAN DIE ONDERSOEKGROEPE VOLGENS NYWERHEIDSEKTOR	8
5.3	VERSPREIDING VAN DIE ONDERSOEKGROEPE VOLGENS FAMILIESTATUS	9
5.4	OUDERDOMSVERSPREIDING VAN DIE ONDERSOEKGROEPE	10
5.5	VERSPREIDING VAN DIE ONDERSOEKGROEPE VOLGENS WERKSTATUS	10
5.6	GESLAGSVERDELING VAN DIE ONDERSOEKGROEPE	11
5.7	VERSPREIDING VAN ONDERSOEKGROEPE VOLGENS AFSTAND VAN WERKPLEK AF	11
5.8	VERSPREIDING VAN ONDERSOEKGROEPE VOLGENS TIPE Vervoer wat gebruik word	12
6.1	DIE INKOMSTEPATROON VAN DIE NIE-BLANKE INWONERS VAN BUTTERWORTH EN UMTATA VIR MAART 1973	13
6.2 A	MAANDELIKSE BESTEDINGSPATROON VAN DIE NIE-BLANKE INWONERS VAN BUTTERWORTH	14
6.2 B	MAANDELIKSE BESTEDINGSPATROON VAN DIE NIE-BLANKE INWONERS VAN UMTATA	15
6.3	DIE INKOMSTE EN BESTEDINGSPATROON VAN BLANKE GESINNE IN BUTTERWORTH EN UMTATA MAART, 1973	16
7.1 A	OORSPRONG VAN DIE GOEDERE EN DIENSTE WAT DEUR DIE NIE-BLANKE INWONERS VAN BUTTERWORTH PLAASLIK AANGEKOOP IS	17
7.1 B	OORSPRONG VAN DIE GOEDERE EN DIENSTE WAT DEUR DIE NIE-BLANKE INWONERS VAN BUTTERWORTH PLAASLIK AANGEKOOP IS	18

BEDANKING

Die statistiese data wat in hierdie navorsingsbevinding gebruik word, is ingesamel in medewerking met mnre. T.J. van Deventer, D. de Klerk, E. Oost en D. Knapp van BENBO en mnre. Toto van die Transkeise Departement van Beplanning.

Die genoemde instansies en persone word hiermee bedank vir die groot bydrae wat hulle gelewer het en waarsonder hierdie verslag nie moontlik sou gewees het nie.

1 INLEIDING EN DOELSTELLING

Dit is tans owerheidsbeleid om die Bantoetuislande ekonomies te ontwikkel onder ander met die doel om aan soveel Bantoes as moontlik werkgeleenthede in hul eie tuislande te verskaf en so die lewenstandaard van die bewoners van die tuislande te verhoog. Die middelle wat vir die doel aangewend kan word, is egter nie in onbeperkte hoeveelhede beskikbaar nie. Gevolglik is dit wenslik of selfs noodsaaklik dat groepunte so gekies sal word dat die grootste moontlike voordeel uit die beperkte middelle gehaal kan word.

Dit bring die beleidmaker en sy uitvoerende beampies onder ander voor die keuse van plek of lokaliteit van die groepunt te staan. Die gronde waarop gekies kan word, is veelvuldig, en die ekonom, bedryfsekonom, sosioloog, finansier, politikus ensovoorts sal waarskynlik almal op ander gronde kies.

Die ekonom sal egter altyd die grootte van die plaaslike vermenigvuldiger in ag moet neem by sy keuse van 'n groepunt. Die grootte van die vermenigvuldigers stel hom in staat om tussen twee of meer plekke die een te kies waar die skaars fondse en ander hulpmiddelle wat hy tot sy beskikking het, die voordeligste aangewend kan word.

Die doel met hierdie studie is om die vermenigvuldiger vir Butterworth en Umtata te bereken. Aangesien die dorpe in die hart van die Transkei geleë is en die Blanke inwoners daarvan waarskynlik tydelike inwoners is, en aangesien ekonomiese ontwikkeling van 'n ontwikkelende gebied noodwendig 'n langtermynproses is, word die vermenigvuldiger afsonderlik vir Blankes en vir Nie-Blankes bereken.

2 DIE VERMENIGVULDIGER, 'N BEGRIPSOMSKRYWING

Die verhoging van bestedings in 'n bepaalde land of gebied met 'n betekenisvolle bedrag, sê een miljoen rand, sal sonder meer die totale inkomste van die land of gebied se inwoners met die genoemde bedrag (R1 miljoen) laat styg, ongeag die oorsaak van die verhoging in besteding.

Indien die persone wat die bestede bedrag as loon, of vergoeding vir handelsware, grondstowwe of gelewerde dienste of selfs as geskenke

ontvang, dit sou oppot, sal die verhoogde besteding geen verdere invloed op die totale inkomste van die land of gebied hê nie. Indien hulle egter die bedrag wat hulle ontvang, of 'n deel daarvan, gebruik om hul eie bestedings aan plaaslike goedere en dienste te verhoog, sal die inwoners van die betrokke land of gebied se totale inkomste met verloop van tyd met meer as die oorspronklike bedrag (R1 miljoen) styg.

Die verskynsel dat die uiteindelike styging in totale inkomste groter is as die oorspronklike R1 miljoen, word die vermenigvuldigeraksie of vermenigvuldigereffek van die verhoogde bestedings of beleggings genoem.

P.A. Samuelson (*Economics. An Introductory Analysis.* p. 23) definieer die vermenigvuldiger as: "... the number by which the change in investment must be multiplied in order to present us with the resulting change in income."

'n Vermenigvuldigeraksie kan deur 'n hele verskeidenheid van gebeurlikhede aan die gang gesit word. Die mees algemeen van die gebuerlikhede is die volgende:

- (a) 'n Nuwe belegging in die betrokke gebied ongeag daarvan of dit uit bestaande besparings of met ingevoerde kapitaal gefinansier is.
- (b) 'n Verhoging van verbruiksbesteding in die gebied deur die owerheid gefinansier uit fondse wat van ander gebiede kom.
- (c) 'n Verhoging van verbruiksbesteding in die gebied deur toeriste.
- (d) 'n Verhoging van die plaaslike inwoners se grensverbruiksgeneigdheid. Dit beteken dat die plaaslike inwoners 'n groter persentasie van hul inkomste aan verbruiksgoedere en -dienste bestee en 'n kleiner persentasie daarvan spaar.
- (e) 'n Verhoging in die uitvoere uit die gebied sonder 'n ooreenstemmende verhoging in invoere.

Verhoogde inkomste vir die inwoners van die gebied, ongeag die oorsprong daarvan, sal egter geen vermenigvuldigeraksie aan die gang sit, indien die inwoners van die gebied nie minstens 'n deel van die verhoogde inkomste op plaaslik geproduseerde verbruiksgoedere of -dienste bestee nie. Trouens die grootte van die vermenigvuldiger hang direk af van die grensverbruiksgeneigdheid van die inwoners van die land of gebied. Hoe groter die persentasie van 'n inkomsteverhoging wat op plaaslike verbruiksgoedere en -dienste bestee word, hoe groter die vermenigvuldiger. Normaalweg word die vermenigvuldiger dan ook bereken as die omgekeerde van die grensbesparingsgeneigdheid en wel soos volg:

$$K = \frac{1}{[\Delta Y - \Delta C]}$$

of:

$$K = \frac{1}{1 - \frac{[\Delta Y - \Delta S]}{\Delta Y}}$$

waar K = vermenigvuldiger

Y = inkome

C = verbruiksbesteding

S = besparings

$Y = C + S$

Δ = 'n klein toename is.

Die bestaande formule is die gebruiklike een wat in alle handboeke aangetref sal word. Tog geld dit eintlik net vir 'n geslote ekonomiese stelsel sonder 'n owerheidsektor.

In 'n oop ekonomiese stelsel, dit wil sê 'n stelsel waar daar handelskontak met ander lande of gebiede bestaan, kan 'n deel van enige verhoging in inkome die gebied permanent verlaat. Besteding op invoer goedere, sonder 'n ooreenstemmende verhoging in uitvoere, wat in die geval van 'n dorp of streek en in die geval van 'n land oor die korttermyn wel kan gebeur, verteenwoordig so 'n lekkasie uit die verhoogde inkome en dus uit die voortgesette bestedingstroom uit, aangesien die buitelandse of buitestreekse ontvanger daarvan, dit hoogs waarskynlik in sy eie of derde lande of streke sal bestee.

Bedrae wat aan die owerheid as belasting betaal word en nie deur die owerheid in die betrokke gebied aan verbruikersgoedere bestee word nie, verteenwoordig ook 'n lekkasie uit die plaaslike bestedingstroom wat by die berekening van die plaaslike vermenigvuldiger vir 'n dorp, stad of streek in berekening gebring moet word.

'n Vermenigvuldigerformule vir 'n oop ekonomiese stelsel wat ook vir belastinglekkasies voorsiening maak, sal soos volg moet lyk:

$$K = \frac{1}{1 - \frac{\Delta Y - (\Delta S + \Delta M + \Delta T)}{\Delta Y}}$$

waar M = invoere (insluitende bedrae buite die grense van die betrokke gebied bestee),

T = belasting is.

Daar is ook diegene wat van 'n beleggingsvermenigvuldiger, 'n buitelandse handelsvermenigvuldiger, 'n owerheidsbestedingsvermenigvuldiger ensovoorts praat, net om te onderskei tussen die oorsprong van die aanvanklike dryfkrag agter die verhoogde inkome wat op sy beurt weer die verhoogde verbruiksbesteding tot gevolg gehad het. In al hierdie gevalle hang die grootte van die berekende vermenigvuldiger slegs af van die grensverbruiksgeneigdheid en grensinvoergeneigdheid van die inwoners van die betrokke land of gebied.

In al die gevalle sal die uiteindelike gevolg van die vermenigvuldigeraksie ook wees dat beide totale inkome en totale werkgeleentheid met meer sal toeneem as die direkte toename wat deur die oorspronklike dryfkrag veroorsaak is.

Die stigting van 'n fabriek wat werkgeleentheid aan een honderd werkers verskaf, sal, met ander woorde, totale werkgeleentheid met meer as een honderd laat toeneem en 'n aanvanklike inkomsteverhoging, wat ook al die oorsaak daarvan, sal uiteindelik 'n nog hoër inkomsteverhoging tot gevolg hê as gevolg van die vermenigvuldigeraksie.

3 GEBIEDSOMSKRYWING

Aangesien daar rondom die twee dorpe en buite die munisipale grense van die dorpe 'n aantal redelik digbewoonde, maar ongeorganiseerde woongebiede bestaan en aangesien daar in 'n veldverkenning bevind is dat

baie van die werkers in die twee dorpe in die genoemde ongeorganiseerde woonplekke, wat so ver as 20 kilometer van die dorpsgrens af geleë is, woon, is daar besluit om hierdie ondersoek nie tot die munisipale gebied van die twee dorpe te beperk nie. In hierdie verslag beteken Butterworth of Umtata dus 'n gebied omlyn deur 'n sirkel waarvan die straal ongeveer 20 kilometer lank is en die middelpunt in die dorp self geleë is.

4 DIE METODE VAN ONDERSOEK

Die ondersoek het eerstens bestaan uit 'n huis-tot-huisopname om die inkomste en bestedingspatrone van die inwoners van die twee dorpe vir Maart 1973 te bepaal en tweedens uit 'n opname by die handelaars en ander besighede in die twee dorpe om te bepaal watter persentasie van die goedere en dienste wat in elke dorp verhandel word, ook in die betrokke dorp geproduseer word.

Die huis-tot-huisopname (kyk bylae A vir vraelys) by Nie-Blanke is deur Bantoe-onderwysers en klerke wat almal oor minstens 'n matrieksertifikaat beskik, gedoen.

Die huis-tot-huisopname by Blanke gesinne en die opname by besighede is deur Blanke veldwerkers van die RGN en BENBO gedoen. Die vraelyste wat vir die doel gebruik is, word hierby ingesluit as bylaes B en C.

Uit die formule wat in paragraaf 2 aangegee word, blyk dat gevrees oor die addisionele bestedings en besparings wat sal volg, op 'n klein verandering (toe- of afname) in inkomste nodig is vir die berekening van die vermenigvuldiger. Gevolglik sal dit nodig wees om minstens twee opnames van die bestedingspatrone van 'n land of gebied te maak alvorens die vermenigvuldiger bereken kan word. Die eerste opname moet dan geskied voor en die tweede een nadat daar 'n klein verandering in die inkomstestruktuur van die bevolking plaasgevind het.

Aangesien praktiese oorwegings egter die berekening van 'n vermenigvuldiger, voordat 'n tweede opname gemaak kan word, noodsaaklik maak, sal daar in hierdie studie uitgegaan word van die veronderstelling dat die inwoners van die twee dorpe se bestedings- en besparingspatroon gefinansier uit 'n klein toename in inkomste presies dieselfde sal bly as

hul bestedings- en besparingspatroon gefinansier uit hul huidige inkomste. So 'n aanname sal waarskynlik baie na aan die waarheid wees in die geval van Bantoes, wat maar na aan die broodlyn lewe en gevolglik nie in staat en/of gewillig sal wees om op grond van 'n klein verandering in hul inkomste hul bestedingspatroon betekenisvol te verander nie.

In die geval van Blankes kon bogenoemde aanname natuurlik nie sonder meer aanvaar word nie en moet die vermenigvuldiger, wat, onder andere om die rede vir Blankes afsonderlik bereken word, slegs beskou word as 'n voorlopige syfer vir beplanningsdoeleindes.

5 DIE STEEKPROEF

In die geval van Nie-Blankes was geeneen van die erkende metodes om 'n gestratifieerde steekproef te trek, prakties moontlik nie aangesien 'n groot persentasie van die inwoners van die twee gebiede in ongeorganiseerde woonplekke sonder formele strate of afgebakende blokke woonagtig was. Daar is gevolglik besluit om slegs seker te maak dat die steekproef geografies behoorlik verspreid is deur te verzekер dat die veldwerkers se woonplekke geografies goed verspreid is, en die veldwerkers opdrag te gee om slegs mense wat in sy eie buurt woonagtig is, te ondervra. Verder is slegs lede van Nie-Blanke gesinne waarvan minstens een lid in een van die twee dorpe werkzaam is, in die steekproef opgeneem.

In die geval van Blankes is die gesin in elke vierde huis of woonstel of in die geval van hotelle en losieshuise, kamer by die ondersoek betrek en die gesin as geheel se bestedingspatroon is verkry. Slegs in een geval wou die huisbewoners nie die gevraagde inligting verskaf nie en moes die huis langsaam by die ondersoek betrek word. Die gevolg is dat daar met 'n groot mate van sekerheid beweer kan word dat 25 persent van die Blanke gesinne van die twee dorpe by die ondersoek betrek is en dat die resultate van die ondersoek vir sover dit die Blankes betref op betroubare gegewens gebaseer is.

Tydens die 1970-bevolkingsensus was daar 1752 Bantoes en 125 Kleurlinge in die munisipale gebied van Butterworth en 20 229 Bantoes en 1067 Kleurlinge in die munisipale gebied van Umtata woonagtig. Dit is die enigste beskikbare gegewens aangaande die Nie-Blanke universum

wat by hierdie studie betrokke is. Hierdie syfers het egter slegs betrekking op die munisipale gebied van die twee dorpe terwyl hierdie studie ook betrekking het op bewoners van die omliggende gebiede. Bovendien is dit bekend dat die inwonertal van die 2 dorpe van 1970 tot 1973 baie toegeneem het. Gevolglik kan daar nie gesê word watter persentasie van die universum die steekproef is nie. Dit word egter geskat dat nie een van die twee steekproewe meer as twee persent van die universum verteenwoordig nie.

Daar is dus geen gegewens aangaande die samestelling van die universum beskikbaar waarmee die steekproef vergelyk kan word ten einde die verteenwoordigendheid daarvan te bepaal nie. Met die oog op die beoordeling van die verkreas Nie-Blanke steekproef, vir sover dit wel moontlik is, word enkele eienskappe daarvan in die volgende tabelle aangedui.

5.1 In tabel 5.1 word die beroepsamestelling van die ondersoeksgroep ontleed.

TABEL 5.1
VERSPREIDING VAN DIE ONDERSOEKGROEPE VOLGENS BEROEPSGROEP

Beroepsgroep	Butterworth		Umtata	
	N	%	N	%
Professioneel en tegnies	28	25,5	48	17,0
Besturend, uitvoerend en admin.			3	1,1
Klerklike werkers	19	17,3	67	23,8
Verkoops- en verwante werkers	5	4,5	21	7,4
Vervoer en kommunikasie	4	3,6	9	3,2
Dienswerkers	7	6,4	7	2,5
Ambagsmanne	5	4,5	8	2,8
Vakleerlinge			3	1,1
Voormanne en toesighouers	2	1,8		
Operateurs en halfgeskooldes	6	5,5	29	10,3
Ongeskoolde arbeiders	3	2,7	45	16,0
Werkloos en ongeklassifiseer	24	21,8	32	11,3
Huisvroue en pensioentrekkers	7	6,4	10	3,5
TOTAAL	110	100	282	100

Blykens tabel 5.1 wil dit voorkom asof die beroepsgroepes professioneel en tegnies asook klerklike werkers oorvertegenwoordig is. Dit is veral die geval in Butterworth waar daar nie groot hoeveelhede Bantoes in die Staatsdiens werksaam is nie. Die rede vir die verskynsel is waarskynlik die feit dat daar van klerke en onderwysers as veldwerkers gebruik gemaak is wat op hul kolleges gekonsentreer het met die voltooiing van die vraelyste.

5.2 In tabel 5.2 word die verspreiding van die steekproef volgens nywerheidsektor aangetoon.

TABEL 5.2
VERSPREIDING VAN DIE ONDERSOEKGROEPE VOLGENS NYWERHEIDSEKTOR

Nywerheidsektor	Butterworth		Umtata	
	N	%	N	%
Voedsel, drank en tabak	4	3,6	1	0,4
Tekstiel, klerasie en skoeisel	4	3,6	15	5,3
Houtprodukte	3	2,7	4	1,4
Papier, drukwerk en verpakking	-	-	1	0,4
Bou- en konstruksie	3	2,7	18	6,4
Handel	6	5,5	46	16,3
Hotelle en restaurante	1	0,9	2	0,7
Vervoer en kommunikasie	-	-	3	1,1
Finansiële en handelsdienste	18	16,4	7	2,5
Openbare owerhede	31	28,2	117	41,5
Onderwys	1	0,9	-	-
Ander professionele en persoonlike dienste	9	8,2	27	9,6
Werkloos en ongeklassifiseer	23	20,9	31	11,0
Huisvroue en pensioentrekkers	7	6,4	10	3,5
TOTAAL	110	100	282	100

Dit wil volgens tabel 5.2 voorkom asof die sektore finansiële en handelsdienste in Butterworth en handel in Umtata en openbare owerhede in albei dorpe oorvertegenwoordig is. Weer eens kan dit toegeskryf word aan die feit dat daar in Umtata van klerke en in Butterworth van onderwysers en klerke as veldwerkers gebruik gemaak is.

5.3 In tabel 5.3 word die verspreiding van die ondersoekgroep volgens familiestatus ontleed.

TABEL 5.3

VERSPREIDING VAN DIE ONDERSOEKGROEPE VOLGENS FAMILIESTATUS

Familiestatus	Butterworth		Umtata	
	N	%	N	%
Gesinshoof	43	39,1	167	59,2
Gesinsmoeder	28	25,5	56	19,9
Loseerder	24	21,8	25	8,9
Ander	15	13,6	34	12,0
TOTAAL	110	100	282	100

Blykens tabel 5.3 is daar in Butterworth 'n baie groter persentasie gesinsmoeders en 'n kleiner persentasie gesinshoofde by die ondersoekgroep betrek as in Umtata. Dit is onbekend of die verskil 'n betekenisvolle invloed op die resultate van die ondersoek gehad het.

Die feit dat daar in Butterworth so 'n groot persentasie loseerders by die ondersoek betrek is, kan waarskynlik toegeskryf word aan die feit dat daar as gevolg van die baie sneller tempo van ekonomiese groei in Butterworth 'n groter tekort aan huisvesting ondervind word.

5.4 In tabel 5.4 word die ouderdomsverspreiding van die ondersoekgroep ontleed.

Blykens tabel 5.4 is die ondersoekgroep in Umtata se mediaanouderdom 3,3 jaar hoër as in Butterworth. Dit moet as normaal beskou word in die lig van die relatief sneller ekonomiese ontwikkeling wat Butterworth in die voorafgaande jare beleef het, aangesien dit waarskynlik so is dat nuwe fabrieke meer geredelik jonger werkers sal trek en in diens sal neem.

Andersins kom die ouderdomsverspreiding normaal voor.

TABEL 5.4
OUERDOMSVERSPREIDING VAN DIE ONDERSOEKGROEPE

Ouderdom	Butterworth		Umtata	
	N	%	N	%
15 - 19	5	4,5	7	2,5
20 - 24	11	10,0	43	15,2
25 - 29	23	20,9	57	20,2
30 - 34	11	10,0	53	18,8
35 - 39	8	7,3	30	10,6
40 - 44	5	4,5	28	9,9
45 - 49	7	6,4	25	8,9
50 - 54	-	-	16	5,7
55 - 59	3	2,7	8	2,8
60 - 64	1	0,9	8	2,8
65 en ouer	2	1,8	5	1,8
Onbekend	34	30,9	2	0,7
TOTAAL	110	100	282	100
Mediaan		29,3		32,6

5.5 In tabel 5.5 word die ondersoekgroep volgens werkstatus ontleed.

TABEL 5.5
VERSPREIDING VAN DIE ONDERSOEKGROEPE VOLGENS WERKSTATUS

Werkstatus	Butterworth		Umtata	
	N	%	N	%
Permanente betrekking	81	73,6	221	78,4
Tydelike betrekking	5	4,5	29	10,3
Werkloos en soek werk	7	6,4	16	5,7
Werkloos maar soek nie werk nie	10	9,1	5	1,8
Arbeidsongeskik	-		1	0,4
Huisvroue en pensioentrekkers	7	6,4	10	3,6
TOTAAL	110	100	282	100

Afgesien daarvan dat die persentasie persone in Butterworth wat werkloos is maar nie werk soek nie, ietwat hoog skyn te wees, wil dit voorkom asof die steekproef ook op grond van werkstatus aanvaarbaar is.

5.6 Die geslagsamestelling van die ondersoekgroep word in tabel 4.6 ontleed.

TABEL 5.6
GESLAGSVERDELING VAN DIE ONDERSOEKGROEP

Geslag	Butterworth		Umtata	
	N	%	N	%
Manlik	57	51,8	176	62,4
Vroulik	53	48,2	106	37,6
TOTAAL	110	100	282	100

Aangesien slegs persone wat oor 'n spandeerbare inkomste beskik, in die ondersoekgroep opgeneem is, kom dit normaal voor dat daar meesmans as vroue in beide die Butterworth-groep en die Umtata-groep is.

5.7 In tabel 5.7 word aangetoon hoe ver die lede van die ondersoekgroep van hul werkplek af woon terwyl in tabel 4.8 aangetoon word van watter soort vervoer hulle gebruik maak om by hulle werkplek te kom.

TABEL 5.7
VERSPREIDING VAN ONDERSOEKGROEPE VOLGENS AFSTAND VAN WERKPLEK AF

Afstand	Butterworth		Umtata	
	N	%	N	%
Tot 1 myl	11	10,0	46	16,3
1 - 2 myl	34	30,9	74	26,2
3 - 4 myl	20	18,2	95	33,7
5 - 9 myl	13	11,8	23	8,2
10 - 14 myl	2	1,8	2	0,7
15 - 19 myl	1	0,9	3	1,1
20 - 29 myl	-	-	-	-
Verder as 29 myl	2	1,8	5	1,8
Ongeklassifiseer	27	24,5	34	12,1
TOTAAL	110	100	282	100

TABEL 5.8

VERSPREIDING VAN ONDERSOEKGROEPE VOLGENS TIPE Vervoer WAT GEBRUIK WORD

Tipe vervoer	Butterworth		Umtata	
	N	%	N	%
Stap	42	38,2	99	35,1
Motor	3	2,7	23	8,2
Trapfiets	1	0,9	4	1,4
Huurmotor	2	1,8	4	1,4
Bus	36	32,7	117	41,5
Ongeklassifiseer	26	23,6	35	12,4
TOTAAL	110	100	282	100

Soos in tabel 5.7 gesien kan word, bly 76,2 persent van die Umtata-groep nader as vyf myl van hul werkplek terwyl slegs 59,1 persent van die Butterworth-groep binne vyf myl van hul werkplek af woon.

In albei dorpe stap meer as 30 persent van die groep na hul werk terwyl meer as 30 persent van busvervoer gebruik maak.

Die ontledings toon dat die steekproef vir hierdie ondersoek waarskynlik in verskeie opsigte van eienskappe van die totale bevolking afwyk en dus nie as 'n absoluut verteenwoordigende steekproef van die universum beskou kan word nie. Die afwykings kan egter nie die berekende vermenigvuldiger noemenswaardig beïnvloed nie.

6 DIE INKOMSTE EN BESTEDINGSPATROON VAN DIE INWONERS VAN BUTTERWORTH EN UMTATA VIR MAART 1973

In tabelle 6.1 en 6.2 word die inkomste en bestedingspatrone van die twee Nie-Blankeondersoekgroepe ontleed.

Blykens die twee tabelle verdien 'n Nie-Blanke in Butterworth gemiddeld R15-15 per maand meer as 'n gemiddelde Nie-Blanke in Umtata. Die verskynsel kan moontlik toegeskryf word aan die feit dat Butterworth tydens die opname met reg as 'n "boomtown" beskryf kon word met al die knelpunte eis aan 'n "boomtown" soos onvoldoende behuising en vervoer, 'n hoë vraag na arbeid en stygende pryse vir goedere en dienste. In so 'n klimaat moet die werkgewer altyd 'n ietwat hoër loon as die "normale" aanbied om die nodige arbeid te trek.

TABEL 6.1

DIE INKOMSTE PATROON VAN DIE NIE-BLANKE INWONERS VAN BUTTERWORTH EN UMTATA VIR MAART 1973

Aard van inkomste	Bedrag	
	Butter=worth	Umtata
Loon	6925	17052
Pensioen	245	285
Bydraes tot huishoudelike uitgawes van iemand buite gebied	40	118
Bydraes tot huishoudelike uitgawes van iemand in gebied	920	1474
Insidentele inkomste	1164	309
Wins	202	1116
TOTAAL	9496	20354
Aantal persone in groep	110	282
Gemiddelde inkomste	R86,32	R72,17

Die verskil tussen gemiddelde uitgawes en inkomste kan moontlik aan kredietverlening toegeskryf word. Dit is in elk geval so klein dat dit niemand behoef te bekommer nie.

Soos verwag kan word, bestee die Nie-Blanke inwoners van die twee gebiede n besonder hoë persentasie van hul inkomste in hul eie gebied. Dit is heel anders as in die geval van groep punte op of na aan die grense van Blankegebiede (kyk Navorsingsbevinding M-N-5 bl. 6). Om die rede kan daar dan ook verwag word dat die berekende vermenigvuldiger vir Butterworth en Umtata hoër sal wees as vir 'n gebied soos Seshego wat na aan die grense van 'n Blankegebied geleë is.

In tabel 6.3 word die inkomste en bestedings van Blanke gesinne in die twee dorpe aangetoon.

TABEL 6.2 A

MAANDELIKSE BESTEDINGSPATROON VAN DIE NIE-BLANKE INWONERS VAN BUTTERWORTH

Item	Maandelikse besteding									
	Binne Butterworth			Buite Butterworth			Totaal			
	R	C	%	R	C	%	R	C	%	
Bydraes tot huishoudelike uitgawes	995	00	65,9	514	17	34,1	1509	17	100	
Huishuur	418	90	94,3	25	50	5,7	444	40	100	
Belasting	32	00	72,7	12	00	27,3	44	00	100	
Huispaaiememente	95	60	100				95	60	100	
Vervoer	234	82	98,6	3	38	1,4	238	20	100	
Elektriesiteit	55	00	100				55	00	100	
Brandstof (hout en steenkool)	79	57	87,9	11	00	12,1	90	57	100	
Brandstof (paraffien)	183	12	95,3	9	00	4,7	192	12	100	
Meel en stampmielies	419	93	94,1	26	30	5,9	446	23	100	
Seep en politoer	146	90	96,1	5	90	3,9	152	80	100	
Vleis en vis	381	13	97,8	8	50	2,2	389	63	100	
Koffie, tee en suiker	324	91	94,8	18	00	5,2	342	91	100	
Ander kruideniersware	640	26	98,0	13	00	2,0	653	26	100	
Vrugte en groente	220	90	96,3	8	50	3,7	229	40	100	
Klerasie - mans	416	55	95,4	20	00	4,6	436	55	100	
Klerasie - vroue	554	70	100				554	70	100	
Klerasie - kinders	319	00	96,0	13	25	4,0	332	25	100	
Paaiememente - meubels	607	15	95,3	30	00	4,7	637	15	100	
Paaiememente - voertuie	161	00	100				161	00	100	
Paaiememente - assuransie	227	34	98,7	3	00	1,3	230	34	100	
Paaiememente - ander	280	05	86,2	45	00	13,8	325	05	100	
Besparings	919	00	98,9	10	00	1,1	929	00	100	
Medisyne en dokter	245	75	97,6	6	00	2,4	251	75	100	
Skryfbehoeftes	66	03	99,5		30	0,5	66	33	100	
Toiletware	183	87	97,4	5	00	2,6	188	87	100	
Rookgoed	133	12	100				133	12	100	
Drank - Blank	26	80	100				26	80	100	
Drank - Bantoe	204	00	100				204	00	100	
Kerkbydraes	68	95	94,5	4	00	5,5	72	95	100	
Diverse bestedings	295	60	96,1	12	00	3,9	307	60	100	
TOTAAL	8936	95	91,7	803	80	8,3	9740	75	100	

Aantal persone 110

Gemiddelde besteding per persoon R88-54

TABEL 6.2 B

MAANDELIKSE BESTEDINGSPATROON VAN DIE NIE-BLANKE INWONERS VAN UMTATA

Item	Maandelikse besteding									
	Binne Umtata			Buite Umtata			Totaal			
	R	C	%	R	C	%	R	C	%	
Bydraes tot huishoudelike uitgawes	2184	64	94,7	123	00	5,3	2307	64	100	
Huishuur	1041	05	100				1041	05	100	
Belasting	111	86	100				111	86	100	
Huispaailemente	70	50	100				70	50	100	
Vervoer	850	87	99,6	3	90	0,4	854	77	100	
Elektriesiteit	233	86	100				233	86	100	
Brandstof (hout en steenkool)	185	37	98,4	3	00	1,6	188	37	100	
Brandstof (paraffien)	398	60	99,7	1	20	0,3	399	80	100	
Meel en stampmielies	801	26	99,6	3	22	0,4	804	48	100	
Seep en politoer	337	53	99,4	2	16	0,6	339	69	100	
Vleis en vis	1368	96	98,8	17	20	1,2	1386	16	100	
Koffie, tee en suiker	508	23	98,8	6	20	1,2	514	43	100	
Ander kruideniersware	1706	16	99,0	18	00	1,0	1724	16	100	
Vrugte en groente	615	40	100				615	40	100	
Klerasie - mans	1118	05	100				1118	05	100	
Klerasie - vroue	1065	63	99,4	6	00	0,6	1071	63	100	
Klerasie - kinders	800	92	99,4	5	00	0,6	805	92	100	
Paailemente - meubels	1204	77	98,4	20	00	1,6	1224	77	100	
Paailemente - voertuie	505	85	91,4	47	49	8,6	553	34	100	
Paailemente - assuransie	547	94	99,3	3	60	0,7	551	54	100	
Paailemente - ander	441	56	99,1	4	00	0,9	445	56	100	
Besparings	1467	95	100				1467	95	100	
Medisyne en dokter	453	19	100				453	19	100	
Skryfbehoeftes	79	44	100				79	44	100	
Toiletware	176	32	99,2	1	50	0,8	177	82	100	
Rookgoed	321	21	100				321	21	100	
Drank - Blank	107	64	100				107	64	100	
Drank - Bantoe	455	80	100				455	80	100	
Kerkbydraes	269	73	100				269	73	100	
Diverse bestedings	566	36	98,3	10	00	1,7	576	36	100	
TOTAAL	19996	65	98,6	275	47	1,4	20272	12	100	

Aantal persone 282

Gemiddelde besteding R72-24

TABEL 6.3

DIE INKOMSTE EN BESTEDINGSPATROON VAN BLANKE GESINNE IN BUTTERWORTH
EN UMTATA MAART 1973

	Butterworth		Umtata	
	Totaal	Gemiddeld per gesin	Totaal	Gemiddeld per gesin
Bestedings in Butterworth of Umtata	R 7956	R221	R23414	R257
Bestedings buite Butterworth of Umtata	R 2416	R 67	R 4000	R 44
Belasting (geskat)		R 31		R 25
TOTAAL (Inkomste)	R17512	R486	R36108	R397
Getal gesinne		36		91

Soos in bylae C gesien kan word, is die gesinne nie gevra watter bedrag hulle maandeliks aan inkomstebelasting moet betaal nie. Uit tabel 6.3 blyk egter dat, in die geval van Umtata, die verskil tussen totale bestedings plus besparing en inkomste gelyk aan R25 te wees, wat ongeveer die bedrag is wat 'n gesin met 2 kinders maandeliks aan inkomstebelasting moet betaal indien dit 'n inkomste van R397 per maand het wat die gemiddelde gesinsinkomste in Umtata is. Daar is gevolglik besluit om te aanvaar dat die verskil te wyte is aan inkomstebelasting.

In die geval van Butterworth is die verskil tussen bestedings plus besparing en inkomste gelyk aan R114. 'n Gesin met 2 kinders en 'n maandelikse inkomste van R486 sal egter slegs ongeveer R31 per maand aan inkomstebelasting moet betaal. Die gevolg is dat selfs al word aanvaar dat die gesinne gemiddeld R31 per maand inkomstebelasting betaal, is die gemiddelde gesinsinkomste nog R83 hoër as die gemiddelde bestedings plus besparing.

Aangesien daar geen verklaring vir die bedrag van R83 gegee kan word nie, word daar aanvaar dat dit in die verhouding 221 : 67 tussen bestedings in Butterworth en besteding elders verdeel word. Dit is volgens tabel 6.3 die verhouding waarin die gesinne se bestedings aan goedere en dienste verdeel word tussen bestedings in Butterworth en bestedings daarbuite. As gevolg van die aanname word bestedings per gesin in Butterworth vir berekeningsdoeleindes met R64 verhoog tot R285 en bestedings per gesin buite Butterworth met R19 tot R86. Verder word

aanvaar dat die gemiddelde gesin R31 per maand aan inkomstebelasting betaal.

7 OORSPRONG VAN DIE GOEDERE EN DIENSTE WAT DEUR DIE INWONERS VAN BUTTERWORTH EN UMTATA IN HUL EIE DORP AANGEKOOP IS

In tabel 7.1 word die oorsprong van die goedere en dienste wat deur die Nie-Blanke inwoners van Butterworth en Umtata in hul eie dorpe aangekoop is, aangetoon.

TABEL 7.1 A

OORSPRONG VAN DIE GOEDERE EN DIENSTE WAT DEUR DIE NIE-BLANKE INWONERS VAN BUTTERWORTH PLAASLIK AANGEKOOP IS

Item	Plaaslik geproduceer						Totaal		
	Ingevoer								
	Bedrag	%	Bedrag	%	Bedrag	%	Bedrag	%	Bedrag
	R	C	R	C	R	C	R	C	R
Bydraes tot huishoudelike uitgawes	676	60	68	318	40	32	995	00	100
Huishuur	-	-	0	418	90	100	418	90	100
Huispaaiememente	-	-	0	95	60	100	95	60	100
Vervoer	204	29	87	30	53	13	234	82	100
Elektrisiteit	48	40	88	6	60	12	55	00	100
Brandstof (hout en steenkool)	66	84	84	12	73	16	79	57	100
Brandstof (paraffien)	153	82	84	29	30	16	183	12	100
Meel en stampmielies	365	34	87	54	59	13	419	93	100
Seep en politoer	114	58	78	32	32	22	146	90	100
Vleis en vis	327	77	86	53	36	14	381	13	100
Koffie, tee en suiker	253	43	78	71	48	22	324	91	100
Ander kruideniersware	499	40	78	140	86	22	640	26	100
Vrugte en groente	205	44	93	15	46	7	220	90	100
Klerasie - mans	295	75	71	120	80	29	416	55	100
Klerasie - vroue	393	84	71	160	86	29	554	70	100
Klerasie - kinders	226	49	71	92	51	29	319	00	100
Paaiememente - meubels	376	43	62	230	72	38	607	15	100
Paaiememente - voertuie	132	02	82	28	98	18	161	00	100
Paaiememente - assuransie	218	25	96	9	09	4	227	34	100
Paaiememente - ander	140	02	50	140	03	50	280	05	100
Medisyne en dokter	88	47	36	157	28	64	245	75	100
Skryfbehoeftes	55	47	84	10	56	16	66	03	100
Toiletware	132	39	72	51	48	28	183	87	100
Rookgoed	117	15	88	15	97	12	133	12	100
Drank - Blank	21	98	82	4	82	18	26	80	100
Drank - Bantoe	155	04	76	48	96	24	204	00	100
Kerkbydraes	22	06	32	46	89	68	68	95	100
Diverse	147	80	50	147	80	50	295	60	100
TOTAAL	5439	07	68	2546	95	32	7985	95	100

TABEL 7.1 B
OORSPRONG VAN DIE GOEDERE EN DIENSTE WAT DEUR DIE NIE-BLANKE INWONERS VAN BUTTERWORTH PLAASLIK AANGEKOOP IS

Item	Ingevoer			Plaaslik geproduseer			Totaal		
	Bedrag			Bedrag			Bedrag		
	R	C	%	R	C	%	R	C	%
Bydraes tot huishoudelike uitgawes									
Huishuur	1529	25	70	655	39	30	2184	64	100
Huispaaiememente	-	-	0	1041	05	100	1041	05	100
Vervoer	740	26	87	110	61	13	850	87	100
Elektrisiteit	205	80	88	28	06	12	233	86	100
Brandstof (hout en steenkool)	155	71	84	29	66	16	185	37	100
Brandstof (paraffien)	334	82	84	63	78	16	398	60	100
Meel en stampmielies	697	10	87	104	16	13	801	26	100
Seep en politoer	263	27	78	74	26	22	337	53	100
Vleis en vis	1177	31	86	191	65	14	1368	96	100
Koffie, tee en suiker	396	42	78	111	81	22	508	23	100
Ander kruideniersware	1330	80	78	375	36	22	1706	16	100
Vrugte en groente	572	32	93	43	08	7	615	40	100
Klerasie - mans	793	82	71	324	23	29	1118	05	100
Klerasie - vroue	756	60	71	309	03	29	1065	63	100
Klerasie - kinders	568	65	71	232	27	29	800	92	100
Paaiememente - meubels	746	96	62	457	81	38	1204	77	100
Paaiememente - voertuie	414	80	82	91	05	18	505	85	100
Paaiememente - assuransie	526	02	96	21	92	4	547	94	100
Paaiememente - ander	220	78	50	220	78	50	441	56	100
Medisyne en dokter	163	15	36	290	04	64	453	19	100
Skryfbehoeftes	66	73	84	12	71	16	79	44	100
Toiletware	126	95	72	49	37	28	176	32	100
Rookgoed	282	66	88	38	55	12	321	21	100
Drank - Blank	88	26	82	19	38	18	107	64	100
Drank - Bantoe	346	41	76	109	39	24	455	80	100
Kerkbydraes	86	31	32	183	42	68	269	73	100
Diverse	283	18	50	283	18	50	566	36	100
TOTAAL	12874	34	70	5542	50	30	18416	84	100

Die persentasie goedere en dienste wat plaaslik geproduseer is, is in die meeste gevalle gebaseer op inligting wat by die handelaars en ander leveransiers van dienste ingesamel is (kyk bylae B in vraelys). In gevalle waar betroubare inligting oor die verdeling nie by die handelaar of diensleveransier verkry kon word nie, is skattings gemaak op grond van inligting soos brutowinspersentasies wat ingesamel is van persone wat vertrou is met plaaslike handelstoestande en -gebrurike. Daar moet ook op

gelet word dat onder die begrip plaaslike produksie ook dienste soos versameling, opberging, verspreiding, finansiering ensovoorts ingesluit word, aangesien die koste verbonde aan sulke dienste almal deel is van die waarde wat tot handelsartikels toegevoeg word op hul weg van die produsent tot by die finale verbruiker.

In die geval van die Blankes kon geen inligting aangaande die plaaslike komponent van plaaslike aankope ingesamel word nie. Dit is egter wel bekend dat die Blanke enersyds meer luukse goedere as die Bantoe aankoop waarvan die plaaslike komponent waarskynlik kleiner is as dié van die gemiddelde plaaslike aankope van die Nie-Blanke. Andersins is dit ook bekend dat die Blanke meer bestee op plaaslik geproduseerde dienste soos mediese sorg, vermaak en huisbediendes as Nie-Blankes. Op grond van bovenoemde is besluit om te aanvaar dat 30 persent van die Blankes se plaaslike aankope plaaslik geproduseer is. Soos in tabel 6.7 B gesien kan word, is dit dieselfde persentasie as vir Nie-Blankes in Umtata.

8 DIE ROL VAN BELASTING

Uit die formule wat in paragraaf 2 aangegee is, is dit duidelik dat belastings, beide direkte en indirekte belastings, by die berekening van die vermenigvuldiger in berekening gebring moet word. In hierdie berekening sal egter slegs inkomstebelasting in die geval van Blankes in berekening gebring word. Die rede waarom ander belastings buite rekening gelaat word, is die volgende:

1 Deur indirekte of koopbelasting en doeanebelastings, wat almal die gebied verlaat, in berekening te bring, word een vorm van dreining op die bestedingstroom net vervang met 'n ander vorm sonder om enige invloed uit te oefen op die grootte van die berekende vermenigvuldiger.

2 Direkte of inkomstebelasting in die geval van Bantoes word volgens die lopende betaalstelsel van hul loon afgetrek en ervaring tydens die opname het geleer dat die Bantoe, wanneer hy daarom gevra word, sy loon aangee as die netto bedrag na belastingaftrekkings. Bowendien is die bedrag so klein dat dit weinig invloed op die berekende vermenigvuldiger sal hê.

9.1 BUTTERWORTH : NIE-BLANK

Op grond van die syfers in tabelle 6.2 A en menigvuldiger vir die Nie-Blanke inwoners van Butterworth soos volg bereken word:

$$K = \frac{1}{1 - \frac{2546,95}{9740,75}}$$

$$= 1,35$$

9.2 BUTTERWORTH : BLANK

Op grond van die syfers in tabel 6.3 en die aanpassings daarvan wat in paragraaf 6 genoem is, kan die vermenigvuldiger vir Blanke gesinne in Butterworth as volg bereken word:

$$K = \frac{1}{1 - \frac{(10260 \times \frac{30}{100})}{17512}}$$

$$= 1,21$$

9.3 UMTATA : NIE-BLANK

Op grond van die syfers in 6.2 B en 7.1 B kan die vermenigvuldiger vir die Nie-Blanke inwoners van Umtata soos volg bereken word:

$$K = \frac{1}{1 - \frac{5542,50}{20272,12}}$$

$$= 1,38$$

9.4 UMTATA : BLANK

Op grond van die syfers in tabel 6.3 kan die vermenigvuldiger vir die Blanke inwoners van Umtata soos volg bereken word:

$$K = \frac{1}{1 - \frac{23414 \times \frac{30}{100}}{36108}}$$

$$= 1,10$$

10 SLOTOPMERKING

Indien in aanmerking geneem word dat die vermenigvuldiger vir die Republiek van Suid-Afrika ongeveer 3 is, dan lyk die syfers wat vir die Nie-Blanke inwoners van die twee dorpe bereken is, maar baie klein en is dit duidelik dat daar weinig addisionele werkgeleenthede sal ontstaan na investerings in die dorpe bo en behalwe die wat as direkte gevolg van die investering geskep is.

As die berekende syfers egter vergelyk word met die vermenigvuldigers wat vir groepspunte op die grense van Blanke gebiede bereken is (kyk Navorsingsbevinding M-N-5), dan is dit duidelik dat investerings in die hartland van Bantoeftuislande meer bevorderlik is vir owerheidsbeleid ten opsigte van tuislandontwikkeling en verhoging van die lewenstandaard van die Bantoe. Die vermenigvuldiger vir Seshego, wat baie na aan Blanke gebied geleë is, is 1,10 teenoor die 1,35 van Butterworth en 1,38 van Umtata.

Hierdie syfers toon ook reeds die effek wat die beskikbaarstelling van 'n groter reeks dienste op die vermenigvuldiger het. Vermenigvuldigers in Giyani en Ma-Kwarela wat administratiewe sentra is, is slegs effens hoër as die van Seshego, naamlik 1,16 en 1,15 respektiewelik. Dit wil dus voorkom asof die vermenigvuldigereffek verhoog namate diversifikasie van die ekonomiese plaasvind, selfs in 'n oop huishouding.

BYLAE A

HUMAN SCIENCES RESEARCH COUNCIL
INSTITUTE FOR MANPOWER RESEARCH

THE ECONOMIC STRUCTURE OF GROWTHPOINTS IN THE HOMELANDS

1

--	--	--	--	--	--

 Record Number 1-72 Sex? Male

1
2

 Female 83 How old are you? 9-10

15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65+
01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11

4 School qualifications?

None	Sub Std A to Std 2	Std 3-6	Form 1-2	Form 3-4	Form 5
1	2	3	4	5	6

5 (a) Have you obtained any post-school qualifications? Yes
No(b) If yes, what kind?
..... 12-136 (a) Are you an artisan? Yes
No

(b) If yes, what kind?

None	Electrical	Motor	Brick/plasterer	Cabinet-maker	Carpenter	Welder
0	1	2	3	4	5	6

Plate metal	Other metal	Other
7	8	9

14

- (c) How were you trained to become an artisan?

Combination of apprenticeship and technical college 1

Attended trade school or technical college only 2

Did a trade test only and/or completed an apprenticeship only 3

Received in-service training only 4

7 Have you got a job at this moment?

Yes – Permanent job	1
Yes – Casual job (temporary)	2
No – Unemployed but looking for a job	3
No – Unemployed but not looking for a job	4
No – Unable to work (disabled)	5
No – Pensioner or housewife	6
	16

ONLY THOSE WHO ARE UNEMPLOYED AND ARE LOOKING FOR A JOB

- 8 (a) You say you are looking for work
What kind of work would you like?

中華人民共和國農業部農業科學院植物保護研究所編著
中國農業出版社出版

17-20

- (b) What kind of work have you done in your last job?

.....
.....

31-34

ONLY THOSE WHO ARE EMPLOYED

.....

25 29

- 10 For whom do you work?**

.....

- 11 What is your employer's main business or function?

.....

29-30

12 Where do you work?

- In Babelegi
- In Temba/Hammanskraal
- In Rosslyn
- In Pretoria
- Other places

1
2
3
4
5

31

13 How far are you from your place of work?

- 1 Less than 1 mile
- 2 1-2 miles
- 3 3-4 miles
- 4 5-9 miles
- 5 10-14 miles
- 6 15-19 miles
- 7 20-29 miles
- 8 30 miles or further

1
2
3
4
5
6
7
8

32

14 How do you usually get to work every day?

- 1 By walking
- 2 By cicycle
- 3 By train
- 4 By bus
- 5 By taxi
- 6 By other motor car
- 7 By motor cycle

1
2
3
4
5
6
7

33

15 What kind of income and how much did you receive last month?

- (a) Wage/Salary (after deduction of tax)

--	--	--

 34-36
- (b) Communal saving (Mogodiso)

--	--	--

 37-39
- (c) Pension

--	--	--

 40-42
- (d) Contributions to your household expenditure by somebody outside Bophuthatswana

--	--	--

 40-42
- (e) Contributions to your household expenditure by somebody inside Bophuthatswana

--	--	--

 46-48
- (f) Incidental income/other income

--	--	--

 46-48

Card I
Project Number M2922

75

Record number

--	--	--	--	--	--

1-7

16 Details of expenditure during previous month

Area of investigation		Elsewhere	
R	C	R	C

1 Contribution to household expenditure

8-11

12-15

2 Taxation (in respect of residence)

16-19

20-23

3 Electricity

24-27

28-31

4 Fuel (wood, coal)

32-35

36-39

5 Paraffin

40-43

44-47

6 Polish

48-51

52-55

7 Soap and other cleaning materials

56-59

60-63

8 Meat and fish

64-67

68-71

Card 2

75

Project Number M2922

76-80

Record Number

--	--	--	--	--	--	--

1-7

9 Meal (maize, corn, wheat)

8-11

12-15

10 Bread

16-19

20-23

11 Stampmealies/rice

24-27

28-31

12 Mabele

32-35

36-39

13 Coffee

40-43

44-47

14 Sugar

48-51

52-55

15 Groceries (other)

56-59

60-63

16 Vegetables and fruit

64-67

68-71

Card 3

75

Project Number M2922

76-80

Record number

					.
--	--	--	--	--	---

1-7

	R	C	R	C	
17 <u>Saving (not communal saving)</u>			8-11		12-15
18 <u>Saving (communal, mogodiso)</u>					
19 <u>Medicine, doctor etc.</u>			16-19		20-23
20 <u>Stationery</u>			24-27		28-31
21 <u>Toiletries</u>			32-35		36-39
22 <u>Smoking requirements: cigarettes, tobacco, pipe etc.</u>			40-43		44-47
23 <u>Liquor : Bantu Beer</u>			48-51		52-55
24 <u>Liquor : Other</u>			56-59		60-63
25 <u>Church contributions</u>			64-67		68-71

Card 4

75

Project Number M2922

76-80

Record number

--	--	--	--	--	--

1-7

26 <u>Transport (train or bus)</u>			8-11		12-15
27 <u>Transport (taxi)</u>			16-19		20-23
28 <u>Transport (petrol, oil and repair costs of private car)</u>			24-27		28-31

Area of investigation	Elsewhere		Agents	
	R	C	R	C
29 Kitchen and household utensils			32-35	36-39
30 Sheets, blankets and curtains			44-47	48-51
31 Clothing: men			56-59	60-63

Card 5	75
Project Number M2922	

Record number
1-7

32 Clothing : women	8-11	12-15	16-19
33 Clothing : children	20-23	24-27	28-31
34 Payments : policies (funeral)	32-35	36-39	40-43
35 Payments : furniture	44-47	48-51	52-55
36 Payments : private car	56-59	60-63	64-67

Card 6	75
Project Number M2922	

	Area of investigation		Elsewhere		Agents	
	R	C	R	C	R	C
37 Payments : loan (housing loan)			8-11		12-15	
38 Payments : other			20-23		24-27	
39 House rental			32-35		36-39	
40 Miscellaneous: other items not mentioned above			44-47		48-51	
						52-55

75	Card 7
76-80	Project Number M2922

BYLAE B

WHITES - PERSONAL QUESTIONNAIRE

1 What amount do you spend monthly in Butterworth?

R 1-4

2 What amount do you spend monthly outside the Transkei?

R 5-8

3 How much do you save monthly?

R 9-12

4 What is your monthly income?

R 13-16

Questionnaire No. 17-19

Card 1	76
Project M 293	77-80

BYLAE C

ALL EMPLOYERS

Questionnaire No.

1-4

- 1 What rental do you pay annually? R 5-9
- 2 How much did you pay out locally last year in respect of wages and salaries? R 10-15
- 3 How much did you pay last year in respect of local taxes (not income tax)? R 16-20
- 4 How much did you pay out locally last year in respect of rental, dividends and profit (including to yourself)? R 21-24
- 5 How much depreciation did you write down last year? R 25-28
- 6 What were your purchases last year? R 29-33
- 7 What percentage of your purchases is done locally? % 34-35
R 36-40
- 8 What was your turnover (total sales) last year? R 41-45
- 9 What percentage thereof did you sell locally? R % 46-47
R 48-52
- 10 What percentage of your local sales is bought by Whites? % 53-54
R 55-59

Card 03
Project M 291

75-76

77-80

R G N
IOTEEK

H S R C
LIBRARY

